ገዳማዊ ሕይወት በኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን

/መርሻ አለኸኝ/

የገዳም ሕይወት ከሀብት፣ ከንብረትና ከቤተሰብ ተለይቶ ፀብአ አጋንንትን ግርማ ሌሊትን ሳይፈሩ ራሱን በገዳም ወስኖ ከእግዚአብሔር ጋር እየተገናኙ የሚኖሩበት ሕይወት ነው::

ሥርዓተ ምንኩስና የተጀመረው የአዳም ሰባተኛ ትውልድ በሆነ በሄኖክ ነው:: ሄኖክ ውሉደ እግዚአብሔር የተባሉት የሴት ልጆች በሰይጣን ወጥመድ ተይዘው ከእግዚአብሔር ፈቃድ እንደ ወጡና በማይገባ ፍትወት ተመስጠው ከደብር ቅዱስ ሊወርዱ እንደተነሱ ሲያይ «እናንተ ልጆች ወዮላችሁ፤ ተዉ የአባታችሁን መሀላ ያፈረሰ ከደብረ ቅዱስ የወረደ፣ከአዋልደ ቃየል ጋርም ኃጢአት የሠራ ተመልሶ ወደ ደብር ቅዱስ አይገባም» ብሎ መክሯቸው ነበር:: /ኩፋ.5÷21–22፣ ዘፍ.6÷1–3፣ ሄኖክ፣4÷69–88፣5÷1–8/:: እነሱ ግን ይህን ምክሩን አልተቀበሉትም ነበር:: ሄኖክም በዚህ እያዘነ ከመብል ከመጠጥ ራሱን ከልክሎ ሰው ወዳሌለበት ወደ እንግረ ገነት ሄዶ በግብረ ምንኩስና ጸንቷል:: በኋላም ፈቃደ እግዚአብሔር ወደ ብሔረ ሕያዋን አሳርጉታል:: /ዘፍ.5÷24፣ዕብ.11÷5/::

በተጨማሪም መልከ ጼዴቅ የእግዚአብሔር አገልጋይ /ካህን/ ሆኖ ጠጉሩን ሳይላጭ፣ጥፍሩን ሳይቆረጥ፣ጠጅ ሳይጠጣ፣በስንዴና በወይን እያስታኮተ ኖሯል::

ቴስብያዊ ኤልያስም ሄኖክን አብነት አድርጎ በድንግልና ጸሞሚ ተገራሚ ሆኖ እግዚአብሔርን እያገለገለ በሥልጣኑ ሰማይ ዝናም ለዘር፣ ጠል ለመከር እንዳይሰጥ፣ ምድርም የተከለችባትን እንዳታጸድቅ የዘሩባትን እንዳታበቅል እያወገዘ በመንፈሳዊ ግርማ ታፍሮ ተከብሮ ከኖረ በኋላ እንደሄኖክ በእፍራስ ሠረገላ እሳት በእሳት ወደ ሰማይ ዐርጓል:: 2ኛ ነገ.2÷11::

ብዙ ሰዎች ገዳማዊ /የምንኩስና/ ሕይወት ከእምነት የተለየ ከንቱ ሰው ሠራሽ ግብር አድርገው ይቆጥሩታል:: ነገር ግን እውነታው ያ አይደለም:: ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመዋዕለ ስብከቱ ጽድቅ መንግሥተ ሰማያትን ለመውረስ የፈለገ ያለውን ትቶ መሄድ እንደሚገባው አስተምሯል:: «ስለ ስሜም ቤቶችን ወይም ወንድሞችን ወይም እኅቶችን ወይም አባትን ወይም እናትን ወይም ሚስትን ወይም ልጆችን ወይም እርሻን የተወ ሁሉ መቶ እጥፍ ይቀበላል:: የዘላለም ሕይወት ይወርሳል» ማቴ. 19÷29 ሲል:: «እርሱ ግን ጌታ ሆይ አስቀድሜ ልሄድና አባቴን እቀብር ዘንድ ፍቀድልኝ አለ:: ኢየሱስም፦ ሙታኖቻቸውን እንዲቀብሩ ሙታንን ተዋቸው:: አንተስ ሄደህ የእግዚአብሔርን መንግሥት ስበክ አለው» /ሉቃ. 9÷60/:: ሐዋርያት ሁሉን ትተው ጌታን ተከትለውታል:: ማቴ.10÷ 20፣19÷27:: ይህንን የጌታችንን ስብከት ሰምተው ሕዝቡን አስተምረው ሕዝቡ ያላቸውን ሁሉ ሸጠው ለድሆች ይከፋፈል ዘንድ በእግራቸው ሥር አኑረዋል:: ሐዋ. 4÷35::

ይህን ጥሪ ሰምተው ራሳቸውን ከዓለም ለይተው ንጽሕ ጠብቀው ለሚኖሩ ሰዎች በሰማያት ታላቅ ተስፋ እንዳላቸው ተጽፏል:: ኤፌ.1÷18፣ቆላ.1÷15:: በዚህ መሠረት በርካታ ገዳማውያን ራሳቸውን ከማኅበረሰባቸው አግልለው ከተለላት በመከልከል በዋሻ ውስጥ ይኖሩ ነበር:: ከነዚህም ናዝራውያን /Nazraites/ ፣ሬካባውያን Rochabites/ እና ካታኮይ /Catachoi/ የተባሉት በአይሁዳውያን እምነት የሚጠቀሱ ናቸው::

በዘመነ ሐዲስ የገዳም ሕይወት የተጀመረው በአፍሪካ ክፍለ አኅጉር በግብጽ ነው:: በ251 ዓ.ም በማዕከላዊ ግብጽ የተወለደው ቅዱስ እንጦንስ በነገረ ሃይማኖት ክትትሎ ያሳደጉት ወላጆቹ ከዚህ ዓለም በሞት ሲለዩ ትተውለት ያለፉትን ሀብትና ንብረት በመሸጥ መነነ:: በመጀመሪያ የሄደው በወቅቱ ታዋቂ ቅዱስ ወደነበረው የቴቤሱ ጳውሎስ /Paul of Thebes/ ዘንድ ነበር:: ለዓመታት ከእሱ እግር ሥር ተቀምጦ ምክርንና ትምህርትን አገኘ:: አባ እንጦንስ ምንም እንኳን ያገኘው ትምህርት በሕገ እግዚአብሔር ለመኖር የሚያበቃው ቢሆንም ከዚህ የበለጠ ራሱን ለመግዛትና ለማስተካከል የናይልን ወንዝ አቋርጦ ሙቀቱ በእጅጉ ወደሚፈታተነው ፒስፒር /Pispir/ በረሃ ገባ:: /Meniardus ገጽ 18::/ ይህን ያዩና የሰሙ በርካታ ግብፃውያን ክርስቲያኖች አባ እንጦንስ ወደ ነበረበት በረሃ መጡ:: /ገድለ አበው/:: በዚህ በእጅጉ የተደሰተው አባ እንጦንስም የመጡትን ሰዎች በምክርና በትምህርት ዓላማቸውን እንዲረዱ ራሳቸውን ለእግዚአብሔር አሳልፈው እንዲሰጡ አደረገ:: ይህ አባ እንጦንስ የመሠረተው ገዳም ታላቅ ቅዱስ ቦታ ለመሆን በቃ::

ይሁን እንጂ ከበረሃው ጽናት የተነሣ ገዳማውያኑ በረሃብና በበሽታ ያልቁ ጀመር:: ይህንን ያየ አባ እንጦንስም ችግሩ መሠረቱን የጣለውን የገዳም ሕይወት ቀጣይነት የሚፈታተን እንደሚሆን ተረዳ:: በመሆኑም የናይልን ወንዝ ተከትሎ ውኃና የእርሻ ቦታ ያለበት ቦታ ፈልጎ ገዳሙን ወደዚያ አዞረ:: አባ እንጦንስ ለተጠራለት ዓላማ በሚገባ ከተጋደለ በኋላ የመሠረተውን ገዳምና የሰበሰባቸውን ገዳማውያን ትቶ በ105 ዓመቱ ዐረፈ::

በዚህ ሁኔታ በግብጽ የተጀመረው ገዳማዊ ሕይወት እየቆየ በሌሎች የሀገሪቱ ክፍሎችና በአካባቢው ሀገራትም እየተስፋፋ መጣ::

ይኸው ገዳማዊ ሕይወት በኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን መጀመር የግብጹ የገዳም ሕይወት እንቅስቃሴ ነጸብራቅ እንደሆነ ይታመናል:: ይሁን እንጂ አንዳንድ የቤተክርስቲያን ታሪክ ተመራማሪዎች የገዳም ሕይወትን ለኢትዮጵያ ያስተዋወቁት የሶርያና የጽርዕ /ግሪክ / መነኮሳት እንደሆኑ ይገልጻሉ:: /ሊቀ ጠበብት አክሊለ ብርሃን፣ገጽ 50::/ ነገር ግን የገዳም ሕይወት በሀገራችን ከተጀመረበት ጊዜ ጀምሮ በመጀመሪያዎቹ ጥቂት ዓመታት የነበረውን የገዳም ሥርዓት ስንመለከት የግብጻውያኑን ሥርዓት ተከትሎ እናየዋለን:: ይህም ለሀገራችን የገዳም ሕይወትን ያስተዋወቁት ግብፃውያን ናቸው ያስብላል:: /ሀኑስ ገ/ማርያም፣ ገጽ33 /::

የሆነው ሆኖ የገዳም ሕይወት በሀገራችን ከተጀመረ በኋላ ፈጣን ዕድገት አሳይቷል:: ለዚህም የተለያዩ ምክንያቶች ሊጠቀሱ ይችላሉ::

1.የውጭ ሀገር መነኮሳት ወደ ኢትዮጵያ መምጣት

የሃገራችንን እንግዳ ተቀባይ የመሆን እኩሪ ባሕል በመጠቀም በተለያዩ ጊዜያት በተለያዩ ምክንያቶች የተነሣ በርካታ መነኮሳት ወደኢትዮጵያ መጥተዋል:: ከባዕድ ሀገር መጥተው ለገዳም ሕይወት መስፋፋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጉትን መነኮሳት በሁለት በመክፈል እንመለከታቸዋለን::

1.1የጻድቃን ቅዱሳን /The Tzadakan Saints /

እነዚህ ቁጥራቸው በውል ያልታወቀ መነኮሳት በዘመነ አክሱም ከቢዛንታይን የመጡ ሲሆን የመጡበትን ዓላማ በጽሑፍ ላገኘው አልቻልኩም:: መነኮሳቱ ወደኢትዮጵያ እንደ መጡ መጠራ /matara / በተባለች ተራራማ ቦታ /ኤርትራ ውስጥ ነው/ ተቀምጠዋል:: መነኮሳቱ በአካባቢው ነዋሪዎች የተገለሉ ነበሩ:: ምንም እንኳን የተ

www.ethiopianorthodox.org

ወሰኑት በደረሰባቸው የመገለል ችግር የሚበሉት እያጡ «ከአሁን በኋላ ምን እናደርጋለን? ገብተን እንተኛና በዚያው እንሙት» እያሉ በየዋሻው እየገቡ በዚያው ቢያልቁም የቀሩት ግን በብዛት በኤርትራ ፃሚገኙ ገዳማትንና በተወሰነ ደረጃ በትግራይ የተወሰኑ ገዳማትን መሥርተዋል:: ከዚያም አልፎ በርካታ አሕዛብ ቤኒአሚሮችን አጥምቀዋል::

2.2 ዘጠኙ ቅዱሳን

እነዚህ ቅዱሳን መሠረቱ በአቡነ ሰላማ ከሣቴ ብርሃን የተጣለውን የክርስትና እምነት አጠናክረዋል:: ቅዱሳኑ በጉባኤ ኤፌሶን የተወገዘውን ኋላም በጉባኤ ኬልቄዶን መለካውያን መልኩን በንባብ ሸፍነው የተቀበሉትን የሁለት ባሕርይ እምነት እንቀበልም በማለታቸው በቢዛንታይን ነገሥታት ስቃይ ቢጸናባቸው ከሶርያና ከታናሽ እስያ ተሰደው ወደ ኢትዮጵያ የመጡ ናቸው:: የኢትዮጵያ መንግሥት እና ሕዝብም በተመሰከረለት አብርሃማዊ የእንግዳ አቀባበል ባሕሉ ቅዱሳኑን ተቀብሏል:: እነሱም ኢትዮጵያን እንደተወለዱባት አገር ቆጥረው ክርስትናን በማስፋፋት ገዳማት መሥርተዋል:: እነዚህ ቅዱሳን የመሠረቷቸውን ገዳማትና የዕረፍት ቀናቸውን ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ «የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ» /ገጽ 24/ በተሰኘው መጽሐፋቸው ያሰፈሩትን እስቀምጠነዋል::

ተ.ቁ	ስም	የዕረፍት ቀን	ገዳም
1	አባ አሌፍ	መጋቢት 11	ብዝንን /አህስአ/
2	አባ አረጋዊ	ጥቅምት 14	ደብረ ዳሞ
3	አባ አፍጼ	ግንቦት 12	የሐ /የሐ/
4	አባ ሊቃኖስ	ኅዳር 21	ደብረ ቆናጽል
5	አባ ገሪማ	ሰኔ 17	መደራ
6	አባ ይመአታ	ግንቦት 29	ገርዓልታ
7	አባ ጽንጠሌዎን	ጥቅምት 6	አኩስም አጠገብ
8	አባ ጸሕማ	ጥር 16	ጼዴንያ
9	አባ ጉባ	——	ጠቻራ

2. የኢትዮጵያ ቅዱሳን ትጋት

ከላይ ከጠቀስናቸው ስደተኞች ቅዱሳን በተጨማሪ ኢትዮጵያኑ አባ ቶችም በሀገራችን ክርስትናን አስፋ ፍተዋል፤ ገዳማትን መሥርተዋል:: ታላቁ የደብረ ሊባኖስ ገዳም በአቡነ ተ/ሃይማኖት፣ ደብረ ሃሌ ሉያ በአቡነ ሳሙኤል፣ ፃዕዳ እምባ በአቡነ ይምርሐነ ክር ስቶስ፣ ሐይቅ እስጢፋኖስ ገዳም በአባ ኢየሱስ ሞዓ ፣ቆርቆር ደብረ ማርያም በአቡነ ዳንኤል፣ደብረ ፀራቢ በአቡነ ኤዎስጣቴዎስ፣ ደብረ በንኮል በአቡነ መድኃኒነ እግዚእ፣ደብረ ሃሌ ሉያ በአባ ሳሙኤል ዘደብረ ሃሌ ሉያ፣ ቀየፃ ገዳም በአቡነ ሳሙኤል ዘቀየፃ፣ጻማና ገብረ ክርስቶስ በአቡነ ገብረ ክርስቶስ ፣ዳዕዳ ዓምባ በአቡነ ይምርሐነ ክርስቶስ፣ደብረ ሙጅና በአቡነ ያዕቆብ፣ መንዳባ በአቡነ ያሳይ፣ ዳጋ እስጠፋኖስ በአቡነ ሂሩተ አምላክ፣ክብራን ገብርኤል በአቡነ ዘዮሐንስ፣አሰቦት ገዳም በአቡነ ሳሙኤል ዘደብረ ወገግ፣ መቂት በአቡነ አሮን፣መርጡ ለማርያም ርዕሰ ርዑሳን ተክለ ማርያም ደብረድማህ ጊዮርጊስ በአቡነ ተክለ ብርሃን፣ ደብረ ቢዘን በአቡነ ፊልጶስ፣ዋልድባ ገዳም በአባ ሳሙኤል፣ ፣ጉንዳጉንዲ ገዳም በአባ ይስሐቅ፣ምሁር ኢየሱስ ገዳም በአቡነ ዜና ማርቆስ ሊጠቀሱ የሚችሉ ታላላቅ ገዳማት ናቸው::

3 የነገሥታት ድጋፍ

በኢትዮጵያ የታሪክ መዛግብት እንደ ምናገኘው በየዘመኑ የተነሡ የኢትዮጵያ ነገሥታት ገዳማት እንዲቋቋሙ ለኢትዮ ጵያ ርዳታ ሲያደርጉ ቆይተዋል:: ይህም ለዘመኑ መንግሥታቸው የቤተክርስቲያን ቀኝ እጅነት በማሰብ እንደሆነ የታሪክ መዛግብቱ አክለው ያስረዳሉ::

የገዳማት አስተዳደር

ገዳማት የራሳቸው የሆነ አስተዳደራዊና መንፈሳዊ ሥርዓት አላቸው:: በመጀመሪያ አስተዳደራዊውን ሥርዓት እንመልከት:: አንድ ገዳም የራሱ የሆነ አስተ ዳደራዊ መዋቅር አለው::

ሀ. አበምኔት

አበምኔት ማለት የአንድ ገዳም የበላይ ኃላፊ ነው:: ገዳሙ የሴቶችም ከሆነ የበላይ ኃላፊዋ እመምኔት ትባ ላለች:: የአንድ ገዳም አበምኔት በትም ህርተ ፣በትሩፋቱና በአስተዳደር ችሎታ ውም የታወቀ መነኩሴ ከማኅበሩ ተመ ርጦ ይሾ ማል:: የሚሾመው የቁምስና ማዕረግ ያለው መነኩሴ መሆን አለበት:: ማንኛ ውም የማኅበሩ አባል ለአበምኔቱ ምክርና ትእዛዝ እንዲሁም መመሪያ መገዛት አለበት:: አበምኔቱ በገዳሙ ልዩ ልዩ የሥራ ክፍሎች በኃላ ፊነት የሚሾሙ መነኮሳትን በማኅበሩ አስመርጦ ይሾማቸዋል::

የአንድ ገዳም አበምኔት የሚ መረጥበት ሥርዓት አለው:: በመጀመሪያው የማኅበሩ ጉባኤ ምርጫው መቼ መሆን [illegible] ተወ

www.ethiopianorthodox.org

ሰነው ቀን መነኮሳቱ በቤተማኅበራቸው ተሰ ብስበው ከጸለዩ በኋላ ይመርጡ ታል:: የተ ሊያዩ የአመራረጥ ዘዴዎች አሉ:: ነገር ግን ዋናውና በብዛት ጥቅም ላይ የሚውለው የእጅ ድምፅ ብልጫ ዘዴ ነው:: በ1964 ዓ. ም በፀደቀው የገዳማት መተዳደሪያ ደንብ አንቀጽ አራት ላይ በገዳማት ውስጥ የሚ ደረግ ምርጫ በድምፅ መስጫ ሳጥን በሚሰ በሰብ ድምፅ እንዲሆን ተደንግጓል:: አበም ኔቱ ከተመረጠ በኋላ ወደቤተክርስቲያን በመሄድ ከማኅበሩ ጋር ጸሎት ያደርጋል:: ጸሎተ ቡራኬም ይደርሳል:: ከዚያም ከተ ዘጋጀለት ቦታ ይቀ መጥና መነኮሳቱ ተራ በተራ እየቀረቡ እጅ ይነሡታል:: በዚህ ሁኔታ የተመረጠው አበምኔት ወደ ፓ ትርያርኩ ይቀርብና ሹመቱ ይጸድቃል::

አበምኔቱ ፈጣን ውሳኔን የሚሻ ጉዳይ በገዳሙ ውስጥ ቢፈጠር ከገዳሙ ልዩ ልዩ ክፍሎች ኃላፊዎች ጋር መክሮ ውሳኔ ይሰጣል:: በፀበይት በዓላት ጊዜ ቅዳሴ ባይቀድስ እንኳን ተገኝቶ ጸሎተ ቡ ራኬ ማድረስ አለበት፤ /የገዳማት መተ ዳደሪያ ደንብ፣አንቀጽ 7/::

ከዚህ በኋላ አበምኔቱ በገዳሙ ልዩ ልዩ የሥራ ክፍሎች ላይ በኃላፊነት የሚቀመጡ መነኮሳትን በማኅበሩ አስ መርጦ ይሾማል:: እነዚህም መጋቢ፣ ገበዝ፣ዕቃ ቤት ጠባቂ ፣አንድ ጸሐፊና ሒ ሳብ ያዥና ሊቀ አርድእት ናቸው:: በአንዳንድ ቦታዎች በገዳማቱ ለሚኖሩ አብያተክርስቲያናት በኃላፊነት ሊቀ ካህ ናት ይሾማል:: ለማንኛውም ከላይ የተ ዘረዘሩትን ኃላፊዎች የሥራ ዝርዝር እን መለከታለን::

ሀ. መጋቢ

መጋቢ በገዳሙ ውስጥ ከአበ ምኔት ቀጥሎ ከፍተኛ ኃላነፊት ያለበት ሰው ነው:: አበምኔቱ በገዳሙ ሳይኖር ሲ ቀር በተለይ በአበምኔቱ ከሚፈጸመው መንፈሳዊ አገልግሎት በቀር በአስተዳደር በኩል ያለውን ማንኛውንም ሥራ በኃላ ፊነት ይሠራል:: ማናቸውም የገዳሙ ገቢ ዎች በጊዜው እንዲሰበሰቡና ገቢ እንዲ ደረጉ ያደርጋል:: አስቸኳይ መፍትሔ የሚያሻቸውን የመወያያ ነጥቦች /አጀ ንዳዎች/ እየተቀበለ እንዲመከርባቸው ለአ በምኔቱ ያቀርባል:: በየወሩ መጨረሻ የገዳ ሙን አጠቃላይ የገንዘብ ሪፖርት ለአ በምኔቱ ያቀርባል:: ጉዋል መጋቢ የተሰኘ ምክትል አለው:: /ዝኒ ከማሁ፣አንቀጽ 8/::

ለ. ገበዝ

ለመንፈሳዊ አገልግሎት የተመደቡት መነኮሳት ሥራቸውን በት ክክል እንዲሠሩ ይቆጣጠራል፤ በጉደለ ይሞላል:: በፍትሐት፣ በአትርሱኝ፣ በሙ ታን ተዝካር፣በምጽዋት በመገበሪያና በሙ ጋድ ይህንንም በመሳሰለው ሁሉ ከምእ መናን የሚገኘውን ገንዘብ በደንበኛ የደ ረሰኝ ወረቀት እየተቀበለ በመጋቢው ኃላ ፊነት ወደ ገዳሙ ግምጃ ቤት እንዲገባ ያደርጋል:: የቤተክርስቲያኑን ጽዳት ይጠ ብቃል፤ያስጠብቃል:: የቤተክርስቲያኑ አል ባሳትና ንዋየ ቅድሳትም መጻሕፍትም በደ ንብ ተጠብቀው እንዲቀመጡ ያደ ርጋል:: /ዝኒ ከማሁ፣አንቀጽ 9/::

ሐ. የዕቃ ቤት ጠባቂ

የዕቃ ቤት ጠባቂ አንዳንድ ጊዜ
እንደ ገዳሙ ገንዘብ ያዥ በመሆን ያገለ
ግላል።

መ.ጸሐፊ

በየጊዜው ስለሚቀበለው ገንዘ
ብና ዕቃ እንዲሁም ማናቸውም ሀብት
ኃላፊ ይሆናል፤ ስለወጪውም የገዳሙን
ደንብ ተከትሎ ይሠራል። ለዕለት ለገ
ዳሙ አገልግሎት ከሚሆነው በቀር ማና
ቸውም የገዳሙ ተቀማጭ ሀብት እየተ
ሰበሰበ ለመቀመጡ ኃላፊነት አለበት።
/ዝኒ ከማሁ፣ አንቀጽ 10/።

በገዳሙ የአስተዳደር ቦርድ
ተመ ክሮባቸው ውሳኔ ያለፈባቸው ጉዳ
ዮች ተፈጻሚ እንዲሆኑ ያደርጋል። በሚ
ተላለ ፈውም ትእዛዝ የጽ/ቤቱ ማኅተምና
የባለ ሥልጣኑ ፊርማ ሳያርፍበት ማና
ቸውም ጉዳይ እንዳይሠራበት ተጠንቅቆ
ይጠብቃል። ለገዳሙ ገቢና ወጪ መቆ
ጣጠሪያ የሚሆኑ መዝገቦችንና ደረሰ
ኞችን ያዘጋጃል። /ዝኒ ከማሁ፣አንቀጽ
11/።

ሠ. ሊቀ አርድእት

ከመጋቢው በታች ከአርድእቱ
በላይ ሆኖ ይሠራል። ከቅጽረ ገዳሙ
ውጭ ባሉት ርስት ጉልቶች እየዞረ እርሻ
ያሳ ርሳል። አትክልት ያስተካክላል። ለ
ማኅበሩ ምግብ የሚሆነውን የቀረበው ከ
ማለቁ አስቀድሞ እያሰበ ያዘጋጃል። /ዝኒ
ከማሁ፣ አንቀጽ 12/።

እንግዳ አቀባበል

ወደ አንድ ገዳም በእንግድነት
የሚሄዱ ሰዎች በሁለት ይከፈላሉ። የመ
ጀመሪያዎቹ ንስሐ ለመቀበል በአበው
ለመባረክ የሚመጡ ሲሆኑ እንደእነዚ
ህ ዓይነቶቹን ሰዎች መጋቢው ተቀብሎ
ካነጋገራቸው በኋላ ለአበምኔቱ አሳይቶ
ለሦስት ቀናት ለእንግዳ ማረፊያ ከተ
ሰናዳው ቤት አሳርፎ ሲያስተናግዳቸው
ሰንብቶ ይሸኛቸዋል። ሁለተኛዎቹ ደግሞ
በሁለት ዓይነት መንገድ በገዳሙ ለመ
ኖር የሚመጡ ናቸው። አንድም በገዳሙ
ውስጥ በጉል ቤታቸው እየተራዱ ለማገ
ልገል የሚመጡ አሉ። እነዚህን መጋቢ
ው ተቀብሎ ለሰባት ቀናት ያስተና
ግዳቸውና በሰባተኛው ቀን ለማኅበሩ
ካስተዋወቃቸው በኋላ እንደገዳሙ ሥርዓ
ት አገልግሎታቸውን ይጀምራሉ።

ሥርዓተ ገዳሙን ፈጽመው በም
ንኩስና ለመኖር የሚመጡም አሉ። በመ
ጀመሪያ ወደገዳሙ ማኅበር በምንኩስና
ለመዋሐድ የሚመጣ ማንኛውም ሰው ከ
ፓትርያርኩ ወይም ከክፍሉ ሊቀጳጳስ
የፈቃድ ወረቀት ይዞ መምጣት አለበት።
/ዝኒ ከማሁ፣አንቀጽ 15/። እነዚህንም
መጋቢው ይቀበልና በአበምኔቱ አማካ
ኝነት ለማኅበሩ ሃይማኖቱን በመሃላ ካረ
ጋገጠ በኋላ ስማቸው ተመዝግቦ የአ
መክሮ ጊዜያቸውን ይጀምራሉ።

ዓለመ ምንኩስናን መርጦ ወደ
ገዳም የሚሄድ አንድ ሰው እንደደረሰ
የምንኩስና ቆብ አይደፋለትም። ቢያንስ
ለሦስት ዓመት ከማኅበሩ በተመረጡ አባ
ቶች /መምህራን/ ልዩ ልዩ ትምህር
ቶችንና ሥልጠናዎችን እየወሰደ ይቆ
ያል። ይህም የእጩ መነኩሴው የአ
መክሮ ጊዜ ይባላል። መምህራኑ በዚህ
ቆይታው የውሳኔው ጽናትና ቆራጥነቱ
ይታይ ዘንድ ልዩ ልዩ ከባድ ሥራዎች
ይሰጡታል።

ገዳሙ የአንድነት ገዳም ከሆነ
በማኅበሩ የሚኖር ማንኛውም መነኩሴ
የግል ገንዘብ /ቁሪት/ እንዳይኖረው
ተደንግጓል። መናኙ ወደገዳሙ ከመም
ጣቱ በፊት ትዳር፣ሀብትና ንብረት
ያለው ከሆነ ከሦስት ሁለት እጅ የሚ
ሆነውን ለቤተሰቦቹ ትቶ ከሦስት አን
ዱን እጅ ለገዳሙ ገቢ ማድረግ አለ
በት። /ዝኒ ከማሁ፣አንቀጽ 13እና 14/።

አንድ መነኩሴ ከገዳሙ ስለ
ሚባረርበት ሁኔታም ተደንግጓል። መነ
ኩሴው የገዳሙን ሕግና ትእዛዝ በመ
ተላለፍ ያለአበምኔቱ ፈቃድ ከቅጽረ
ገዳሙ ወጥቶ እንደዓለማውያኑ ከተማ
ወይም መንደር ቢወጣና ቢወርድ በመ
ጀመሪያ ከማኅበሩ ሁለት ሆነው ይም
ክሩት፤ ባይሰማ ወደ አበምኔቱ አቅ
ርበው ያስመክሩት። አበምኔቱንም ባይ
ሰማ በማኅበሩ ፊት አቁመው ይምከሩ
ት። አሁንም ማኅበሩን ባይሰማ ከማኅ
በሩ ተለይቶ ቀኖና ይሰጠው። ነገር ግን
ቀኖናውን አልቀበልም ቢል ከማኅበሩ
አንድነት ይለዩት። /ዝኒ ከማሁ አንቀጽ
15/።

የአመጋገብ ሥርዓት

ገዳማት እንደ የዓይነታቸው የየ
ራሳቸው የአመጋገብ ሥርዓት አላቸው።
የአንድነት ገዳማት ከሆኑ ገዳማውያኑ
በአንድነት በግብር ቤታቸው ይመ
ገባሉ። የቁሪት ከሆኑ ግን በማዕከልነት
መቁንኑ ከሚዘጋጅበት ቦታ ገዳማው
ያኑ በሚቀርብላቸው ደወል አማካኝነት
እየመጡ መቁንናቸውን በመውሰድ በየ
በዓታቸው /መኖሪያ ቤታቸው/ ይመ
ገባሉ። የመቁንኑ ዓይነትም ቢሆን
ከቦታ ቦታ ይለያያል። በብዛት ዳቤ
የተባለ ዳቦ መሰል ምግብ ሲሆን በዋ
ልድባ የደረቀ የሙዝ ዱቄት ቋርፍ
በደብረ ቢዘን እንጀራና ወጥ በምሳሌ
ነት ለየት ካሉት ናቸው። የሆነው ሆኖ
የመቁንን ሥርዓቱም ሆነ ይዘቱ ቢለያ
ይም የዚህ ጽሑፍ አቅራቢ እስከ ሚያ
ውቀው ድረስ በየትኛውም ገዳም የሚ
ኖሩ መነኮሳት የሚመገቡት በቀን
አንድ ጊዜ ብቻ ነው።

ገዳሙ የአንድነት ከሆነ በአበ
ምኔቱ መሪነት ጸሎት ተደርጐ ማኅበረ
መነኮሳቱ ይመገባሉ። በመቁንን ወቅት
እንደዜና አበው፣ መጽሐፈ ገነትና የመ
ሳሰሉት መጻሕፍት ይነበባሉ። የመቁንኑ
ሥርዓት ሲፈጸምም በአበምኔቱ መሪ
ነት አቡነ ዘበሰማያት የተሰኘው የጸሎት
ክፍል በዜማ ይጸለያል።

በገዳሙ የሚኖሩ ማኅበረ መነ
ኮሳት ለሕሙማን የዕለት መታመሚያ
በአርድዕት አገልግሎት ማጠናከሪያ
ከተፈቀደላቸው በቀር በመቁንን አይበላ
ለጡ ም። በኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን
ሁለተኛው ሲኖዶስ አንቀጽ 15 በተ
ደነገገው መሠረት ለእያንዳንዱ መነ
ኩሴ በየዓመቱ አንድ ጊዜ አንድ የሥ
ራና [illegible]

www.ethiopianorthodox.org

ዋል። ዓመቱ ደርሶ ሌላ አዲስ ሲቀበል
አሮጌውን ያስረክባል። የብርድ ልብስና
ምንጣፍ በሁለት ዓመት እንዲ
ይታደላል። /ዝኒ ከማሁ፣አንቀጽ 18/።

የገዳማውያኑ ውሎ

ገዳማውያን መነኮሳት ከላይ ከተ
ገለጹት የሥራ ክፍሎች አንጻር በርካታ
የሥራ ኃላፊነት ቢኖርባቸውም በግን ባር
ቀደምትነት ሕይወቱን ከመምረጣቸው
አንጻር ከእግዚአብሔር በየጊዜው በጸሎት
የመገናኘት ግዴታ አለባቸው። በመ
ሆኑም ነቢዩ ዳዊት በመዝሙሩ «ተዘከ
ርኩ በሌሊት ስመከ– በእኩለ ሌሊት
አመሰግንህ ዘንድ እነሣለሁ» እንዳለ
(መዝ.119፥62) ሌሊት ለጸሎት ይነሣሉ።
በዚያም ከሰዓታቱ ጋር መልክአ መልክዐ
እና ተአምረ ማርያም ይነበባል። ከሰዓ
ታቱ በኋላ ሁለት የተመረጡ አባቶች
ጸሎተ ዕጣን ያደር ሣሉ። ከዚያም ጸሎተ
ሃይማኖት፣ ዳዊትና ስንክሳር ይነበባል። ሊ
ነጋጋ ሲል በዕድሜ የበላይ በሆነ አባት
መሪነት የማኅበሩ ጸሎት ይደርሣል። በዚ
ህ የማኅበር ጸሎት ለገዳሙ ስፋት፣ ለገዳ
ማውያኑ ፍቅር፣ አንድነትና ከፈተና መጠ
በቅ፣ስለቤተክርስቲያን ከጠላት መጠበቅ፣
ስለሀገሪቷ ሰላም አንድነት ይጸለያል።
ከንጋቱ 12:00 ሲሆን መነኮሳቱ በየበዓ
ታቸው ሄደው የግል ጸሎታቸውን እንዲ
ያደርሱ ይለቀቃሉ።

ከረፋዱ 3:00 ሰዓት ሲሆን በአስተባባሪ
ዎች አማካኝነት እያንዳንዱ መነኮሳት
እንደየችሎታቸው ለሥራ ይሠማራሉ።
ከቀኑ 6:00 ሲሆን ወደቤተክርስ ቲያን
በመ ሄድ እስከ 7:00 የግል ጸሎታቸውን
ያደር ሱና 8:00 ሲሆን ሁለተኛው ጸሎተ
ማኅበር ይደረጋል። በዚህ ጊዜ መነኮሳቱ
በውሏ ቸው የሠሩት ኃጢአት ካለ ወደ
አበምኔቱ እየቀረቡ ንስሐ ይገባሉ።
ጸሎቱ ተጠናቆ 9:00 ሲሆን የመቁንን
ደወል ይደወላል። ከመቁንኑ ፍጻሜ በኋላ
እስከ 12:00 መነ ኮሳቱ የፈለጉትን ሥራ
በየበዓታቸው በጸጥታ ይሠሩ ዘንድ ነፃ ጊ
ዜ ይሰጣቸዋል። 12:00 ሲሆን ለኅብረት
ጸሎት ደወል ይደወልና መነኮሳቱ ይሰበ
ሰባሉ። ጸሎቱ ከተፈጸመ በኋላ ከመጽሐ
ፍ ቅዱስ ልዩ ልዩ ክፍሎች ይነበባሉ።
ስብሐተ እግዚአብሔር ይደርሳል፣የዕለቱ
ን ውሎ አስመልክቶ አበምኔቱ የተገደ
ፈው እንዲስተካከል፣ የተከናወነው እንዲ
በረታታ መመሪያ ይሰጥና መነኮሳቱ በየ
በዓታቸው ይገባሉ።

የገዳማት አስተዋጽኦ ለኢትዮጵያ

በርካታ የቤተክርስቲያን የታሪክ
መዛግብት እንደሚያስነብቡን የኢትዮጵያ
ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ለኢ
ትዮጵያ ሕዝብ ያበረከተቻቸው ሥጦታ
ዎች ብዙ ናቸው። ከነዚህም «ሙሉ ትም
ህርት፣ ፍጹም ቋንቋ ከነፊደሉ፣ሥነ ጽሑ
ፍ ከነጠባዩ ከነሙያው፣ ኪነጥበብ በየዓ
ይነቱ፣ሥነ ጥበብ በየመልኩ፣ ታሪክ ዊና
ጥንታዊ ቅርስ፣ እምነት ከነፍልስ ፍናው
፣ነፃነት ከነድንበሩ፣ከነፍቅሩ፣ስም ከነምል
ክቱና ከነትርጉሙ ይጠቀሳሉ።» /አባ ጎር
ጎርዮስ፣የኢ.ኦ.ተ.ቤ.ክ.ታሪክ – ገጽ 9/።
ታዲያ በዚህ ዓይነት በየዘርፉ አስተዋጽኦ

ካደረገችባቸው መድረኮች ውስጥ ገዳማት ዋነኞቹ ናቸው:: በየዘመኑ በልዩ ልዩ አባቶች የተመሠረቱት ገዳማት ከአካባቢያቸው አልፈው ለአጠቃላይ የሀገሪቱ ዕድገት በርካታ አስተዋጽኦዎች አበርክተዋል:: ከእነዚህም ውስጥ ዋና ዋናዎቹን እንደሚከተለው እንመለከታለን::

ሀ ለዘመናዊው ትምህርት መሠረት ጥለዋል

እንደሚታወቀው ሀገራችን ከዘመናዊው ትምህርት ጋር ከመተዋወቋ በፊት የተለያዩ ጥንታውያን ገዳማት ከፍተኛ የትምህርት ማዕከላት ነበሩ:: ዛሬ በልዩ ልዩ የዕውቀት ዘርፎች አንጋፋ የሚባሉ የሀገራችን ምሁራን በእነዚሁ አድባራትና ገዳማት ፊደል የቆጠሩ መሆናቸው ይህንኑ ይመሰክራል:: በእነዚህ አድባራትና ገዳማት የሀገራችንን ታሪክ፣ መንፈሳዊ ፍልስፍና፣ጥበብ፣ ወዘተ ለዓለም የሚያስተዋውቁ በርካታ መጻሕፍት ተጽፈዋል:: በመሆኑም ገዳማት ለዛሬው ዘመናዊ ትምህርት መሠረት ባይነታቸው ከፍተኛ ድርሻ አላቸው::

ለ በሀገሪቱ ክርስትና እንዲስፋፋ አድርገዋል

ገዳማት ለዛሬው የክርስትና በመላ ኢትዮጵያ መስበክ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል:: ይኸውም ለልዩ ልዩ ሰባኪያን ወንጌል ምንጭነት በማገልገል ነው:: ዛሬ አንዳንዶች እንደሚሉት /ምናልባት በልዩ ልዩ ምክንያቶች የተቀየሩት ካልሆኑ በስተቀር/ ትጉሃን አባቶች በዓቶቻቸውን እየለቀቁ ቃለወንጌል ያላዳረሱበት የኢትዮጵያ ክፍል የለም::

ሐ. ለሀገሪቱ ሁለንተናዊ የሥነ ጥበብ ዕድገት

ሀገራችን የሥነ ሕንፃ፣የሥነ ሥዕል፣የሥነ ጽሑፈትና ፣የሥነ ዜማ ባለቤት እንድትሆን ያደረጓት እነዚሁ ጥንታውያን ገዳማት ናቸው:: በየዘመኑ በየገዳማቱ የነበሩ አባቶች የተለያዩ የሥነ ጥበብ ውጤቶችን አበርክተዋል:: በሥነ ሕንፃው ከላሊበላ ውቅር አብያተ ክርስቲያናት ጀምሮ ልዩ ልዩ ውቅር አብያተ ክርስቲያናት ፣በሥነ ሥዕሉ የኢትዮጵያ የሚባለው አሣሣል ዘይቤ፣በሥነ ጽሕፈቱ ብቸኛውና የእኛ ብቻ የሆነው የቁም ጽሕፈት፣በሥነ ዜማው ጸዋትወ ዜማውና አቋቋሙ ወዘተ እንዲሁም ቅኔው የሚጠቀሱ ናቸው:: ለእነዚህ ሁሉ የሥነ ጥበባት ውጤቶች ምንጫቸው ገዳማት ናቸው::

መ. በልማት

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ገዳማት ባቀፏቸው መናንያን ልዩ ልዩ ልማቶችን በማከናወን ከራሳቸውና ከአካባቢያቸው አልፎ ለሀገር ዕድገት አስተዋጽኦ አድርገዋል:: ዋልድባን /ጐንደር/ በመሰለ ጠፍ የበረሃ ቦታ የሚደረገውን ልማት፣በጋሥጫ በረሃ /ወሎ/ ጋሥጫ ገዳም ላይ የሚከናወነውን የከብት ርባታ፣በሰበታ ቤተ ደናግል የሴቶች ገዳም የሚከናወነውን ዘመናዊ የልማት እንቅስቃሴ የተመለከተ ይህንኑ አባባል በተጨባጭ ይረዳል:: ይሁንና አሁን አሁን በሀገራችን ፊቱን እያዞረ ያለው ተፈጥሮ ጥላውን በበርካታ ገዳማት ላይ በማሳረፍ መነኮሳቱ በረሃብ እያለቁ የተረፉትም ገዳሙን እየተዉ በመሰደድ ላይ ይገኛሉ::

ይህ የገዳማት የልማት እንቅስቃሴ ቁሳዊ ጥቅም ብቻ የለውም:: ሞራላዊ ጥቅምም አለው:: ይኸውም መነኮሳቱ በገዳማቸው የሚያደርጉት እንቅስቃሴ የሚመለከቱ የአካባቢው ነዋሪዎች ትምህርት በማግኘት ለልማት እነሱም ይነሣሣሉ:: ይህም በተለያዩ ገዳማትና አካባቢያቸው ታይቷል::

ማጠቃለያ

ይህ ጽሑፍ ገዳማዊ ሕይወትንና ሥርዓቱን በሚመለከት ለአንባብያን መጠነኛ ግንዛቤ እንደሰጠ እናምናለን:: በረከታቸውና ትሩፋታቸው ለመላው ምእመናንና በአጠቃላይ ለሀገር ለወገን ዐቢይ የሆነው የእነዚህ ገዳማት በሁሉም ባይሆን በውስጣቸው የሚኖረው ሕይወት እንዲሁም ሥርዓታቸው ዛሬ ዛሬ እንደጥንቱ አይደለም:: ለዚህም በርካታ ምክንያቶች ሊጠቀሱ ይችላሉ:: ዋነኞቹ ግን ውስጣዊና ውጫዊ ተብለው ሊከፈሉ ይችላሉ:: ውስጣዊ ከሚባሉት የብዙዎቹ መነኮሳት ዓላማን ያለመረዳት፣በብዙዎች ገዳማት መነኮሳት የአመክሮ ጊዜያቸውን መጨረስ ሳይሆን ሳይጀምሩ ቆብ መድፋት /ሥርዓቱ ስለሚፈጸምላቸው/፣ የየገዳማቱን የአስተዳደር ልልነት፣ የቤተ ክርስቲያን ገዳማቷን በሚገባ ዐውቆ ያለ መቆጣጠር ችግር ሊጠቀሱ ይችላሉ::

ዛሬ ከየትኛው ገዳም እንደመጡ የማይታወቁ በርካታ መነኮሳትና መነኮሳይያት በዓታቸው ትተው በየከተማው ሲዟዟሩ ይታያሉ:: የቀደሙት አባቶቻችን የደነገጉልን ሕግ «ማንም በዓቱን ለቆ በመንደርና በከተማ ሲወጣና ሲወርድ ቢገኝ ተመክሮ አልሰማ ካለ ከማኅበሩ ይለይ» እያለ በማይታወቅ የግል ጉዳያቸው ከተማ ገብተው ከቀናት አልፎ ወራት ሲያስቆጥሩ የገዳማቸው አስተዳደር በደንቡ መሠረት እርምጃ ሲወስድባቸው አይታይም:: ቤተክርስቲያንም ጉዳዩ በሚመለከተው ክፍሏ «ከየት መጣችሁ? የታለ መታወቂያችሁ» ብላ ስትጠይቃቸው አይታይም:: እኛም እንደምናየው ብዙ ሰዎችም እንደሚሉት ድሮ ድሮ በየት ባየናቸው ሲባሉ የነበሩ መነኮሳት ዛሬ በከተማው በዝቶ መገኘት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ለሕግ ለሥርዓት የማይገዙ እያስመሰላቸው ፣ትውልዱ የአባቶቹን በረከት እንዳያውቅ እያደረገ እንዲሁም ለገዳም ሥርዓት ተገዝተው ንጽሕ ጠብቀው በዓታቸውን አጽንተው ያለፉ የቀደሙ አባቶቻችንን ታሪክ እያጠፉ ነው:: ዛሬ መነኩሴ ማለት እስመሳይ፣ገንዘብ ወዳጅ፣ንጽሕ ያልጠበቀ እንደውም አልፎ አልፎ በሃይማኖት የሚጠራጠር ነው ብለው የደመደሙ ጥቂት [illegible]

በእርግጥ ብዙዎች ገዳማት ዛሬ ዛሬ በሀገራችን የተከሰተው የተፈጥሮ መዛባት ቀጥተኛ ተጠቂዎች በመሆናቸው ረሃብ ችግሩ አለ:: ይሁን እንጂ በገዳማት ሕይወት ዙሪያ የተጻፉ መጻሕፍትና የቀደሙ አባቶች እንደሚነግሩን በንጽሕና በቅድስና ለሕግ ለሥርዓት ተገዥ ሆነው የአቅምን ያህል እየሠሩ የእግዚአብሔርን በረከት የጠበቁ አባቶቻችን በረከታቸው ከራሳቸው አልፎ ለአካባቢው አልፎ ሲልም ለሀገር ለወገን ሲተርፍ ያየንበት ጊዜ ሩቅ አይደለም:: አሁንም እ[illegible]የናቸው ያሉ አርአያ ሊሆኑ የሚችሉ አባቶቻችን ብዙዎች ናቸው::

ምንኩስና ራስን ለዓለም ፍቃድ ገድሎ ለሌሎች በሕይወት አርአያ እየሆኑ የሚኖሩበት ሕይወት ነው:: አርአያ ከሚኮንባቸው ነገሮች ውስጥ ደግሞ አንዱና ዋነኛው ለሥራ ነው:: በገዳማት ውስጥ የሚኖሩ አባቶቻችንና እናቶቻችን በዓታቸውን አጽንተው ሥራ እየተጉ ራሳቸውን ችግር በመታደግ ለአካባቢያቸው ማኅበረሰብም አብነት ሊሆኑ ይገባል:: በዚህ ደግሞ ቤተ ክርስቲያን ከጐናቸው መቆም ይኖርባታል::

ውጫዊ ምክንያት ባልነው አንጻር ደግሞ በከተማም ሆነ በገጠር ያለን ምእመናን በግንባር ቀደምትነት እንጠቀሳለን:: ከላይ ለገለጽነው የመነኮሳት በዓታቸውን ትተው በከተማና መንደር መበራከት ምክንያቱ በዚያ የሚኖሩ ምእመናን ጋባዥነትና ፈትፋችነት ነው:: መነኮሳት ምንም እንኳን ዓለመ ምንኩስናን መርጠው ለዓለምና ዓለም ሳፈራው ነገር ሁሉ የሞቱ ቢሆኑም በለበሱት ሥጋ ሊፈተኑ ይችላሉ:: በመሆኑም የምእመናን ጋባዥነት ለመነኮሳቱ በከተማ አካባቢ መበራከት ዋናው ምክንያት ነው:: ዛሬ በአንዳንድ ባዕለ ጸጋ ቤት አንዳንድ መነኩሴ ተዘግቶበት «እንደሚቀለብ» እናያለን፣ እንሰማለን:: መነኩሴ «መቀለቡን» በመኪና ይዞ ከተማ ውስጥ መዟዟሩን እንደጽድቅ ሥራ የሚቆጥሩ ምእመናን ብዙዎች ናቸው:: ይህ ግን ከእውነት የራቀ፣ተጽፎ ያላነበብነው አባቶችም ያላስተማሩን ምናልባት ሞኝነት ነው::

እንደምናውቀው አንድ ምእመን ንስሐ ለመግባት የአባቶችንም በረከት ለማግኘት አቀበቱን ወጥቶ ቁልቁለቱን ወርዶ እሾህ ወግቶት እንቅፋት መትቶት አባቶቹና እናቶቹ ካሉበት ድረስ ይሄዳል:: ዛሬ ግን ያ የለም:: ምናልባት ገዳማውያኑ እንመጣም ብለዋቸው ወይም ለውጥ ፈልገው ገዳም ሲሄዱ እንኳን ጭንቀቸው የሚሄዱት ልዩ ልዩ ለሥጋ የሚስማሙ ምግቦች በዳቢ የሚኖሩ መነኮሳትን ልብ ያሸፍታሉ:: በጸሎቱም ሆነ በሌላው ለእኔ የሚሆን ልዩ ሥርዓት ይሠራልኝ ብለው ገዳማውያኑን ያስጨንቃሉ፣ ይረብሻሉ:: ስለዚህ ምእመናን ይህን ዓይነቱን ኢ-ክርስቲያናዊ ምግባር በያለንበት አርመን እኛ በረከት የምናገኝባቸው አባቶቻችንን በያሉበት ጸንተው ቢጸልዩልን ነውና እነሱን ወደ ከተማ የሚጋብዝ ነገር ከማድረግ መታቀብ አለብን:: የምናደርግላቸው ዕርዳታ የዕለት ጉርስ ብቻ የሚሆን ሳይሆን ሕይወታቸውን በቋሚነት የሚቀይር ቢሆን ይመረጣል:: የአባቶቻችንን ሕግና ሥርዓት ጠብቀን ከረድኤታቸውና በረከታቸው ተሳታፊዎች እንድንሆን የእግዚአብሔር ቸርነት የእመብርሃን ወላዲተ አምላክ ድንግል ማርያም አማላጅነት አይለየን:: አሜን::

www.ethiopianorthodox.org